

5. Sexualita, sexuální deviace, prostituce.

Osnova

1. Sexualita v životě člověka

- Význam sexuality
- Čtyři dimenze člověka - čtyři dimenze sexuality
 - Biologická dimenze*
 - Psychologická dimenze*
 - Sociální a kulturní dimenze*
 - Spirituální dimenze*

2. Sexualita jako zdroj radosti a štěstí, starostí a strastí

- Sexuální orientace – heterosexuality – homosexualita
- Sexuální deviace, sexuální poruchy
- Sexualita a životní styl
- Několik údajů o sexuálním chování v České republice

3. Prostituce – sociálně patologický jev.

- Charakteristika, druhy a formy prostituce
- Historie, postoje společnosti
- Příčiny a důsledky
- Prevence
- Legislativa

5.1 Sexualita v životě člověka

Význam sexuality

Jedna ze základních životních funkcí živých organismů.

Zachování (předávání) života.

Ale něco více – odráží se v umění, v politice, v každodenním životě.

Je součástí kultury - od mytologie až po současný život

TAJEMSTVÍ !

Mnoho předsudků, falešných představ, simplifikací.

Ze všech tvorů jediný člověk pohlavnost nejen prožívá, ale zároveň si ji uvědomuje se všemi důsledky.

Různé aspekty sexuality. Sexualita má své pozitivní stránky (patří k naplnění života), ale může být také hrozbou a zdrojem utrpení (sexuální deviace – domácí násilí, sexuální zneužívání dětí, znásilňování – individuální i hromadné atd.)

Porozumět sexualitě je důležité pro pochopení vlastního života i života druhých (klientů).

Čtyři dimenze člověka - čtyři dimenze sexuality

Sexualita se odráží a projevuje ve všech dimenzích a oblastech života člověka,

stejně jako život má své stránky (dimenze), které se ale navzájem prolínají, ovlivňují – výsledkem je vždy celek – holistické chápání člověka.

Biologická dimenze

Zachování života - zachování druhu

Desmond Morris, Samuel Dawkins

teorie "sobeckých genů" - "nesmrtelné geny", tělo je pouze schránka pro geny, které žijí svým vlastním životem a určují chování nositele, aby druh nevyhynul.

mužská role - rozšířit co nejvíce spermatu (genů)

ženská role - zajistit nejlepší semeno (geny) pro spojení se svými geny pro nejlepšího potomka - výběr partnera

Tomu je podřízeno vše - stavba mužského a ženského těla, hormonální systém, nervový systém,

Pudy a instinkty, pohlavní vzrušení, pocit blaha, agresivita, žárlivost,

Specifika člověka

99% naší genetické výbavy máme společné se šimpanzem, ale člověk je nejpohlavnější ze všech živočichů - neohraničená plodivá sezóna - za život 100x více času věnujeme pohlavní aktivitě než opice, orgasmus - lidská schopnost, samička je schopna kopulovat během celého cyklu, atd.

Sex a lidské zdraví

Sex má podle řady vědeckých výzkumů blahodárny vliv na naše zdraví. V rámci výzkumu univerzity v britském Bristolu, bylo po deset let sledováno 1000 mužů ve věku 45 až 59 let, kteří užívali léky na nejrůznější nemoci. U těch, kteří vedli bohatý sexuální život, lékařské testy ukázaly jednoznačné pozitivní výsledky. 150 ze sledovaných mužů během výzkumu zemřelo, ale ti, kteří se hodně milovali, byli mezi nimi zastoupeni v menší míře. I kdyby ničím jiným, tak už jen tím, že je to vcelku namáhavá aerobní aktivita, prospívá sex lidskému zdraví. Během pohlavního styku člověk spálí asi 880 kilo-joulů, což odpovídá třiceti minutám intenzivního běhu. Během orgasmu se až zdvojnásobí náš tep a krevní tlak. Podle sexuologické studie z osmdesátých let provedené ve Walesu prodělali muži, kteří se sexu věnovali dvakrát týdně nebo častěji, během deseti let svého života o polovinu méně infarktů než muži, kteří se k milování dostali méně než jednou za měsíc. To samé prokázala nedávná studie univerzity v irském Belfastu. Navíc teplo uvolněné při pohlavním styku rozšiřuje cévy a zvyšuje průtok krve. Srdce bije intenzivněji, takže odpadní látky se rychleji odstraňují. Nedávný průzkum švédských sexuologů zase prokázal, že navzdory rozšířeným představám o riziku pohlavního styku pro kardiaky, dostalo podle lékařských záznamů, infarkt krátce po sexu jen 1,3% mužů. Pozitivní vliv má milování i na imunitní systém. Pokus, kterému se podrobila v roce 1999 stovka vysokoškolských studentů ukázal, že lidem, kteří mají alespoň jednou týdně pohlavní styk, se zvyšuje hladina imunoglobulinu až o 30% oproti těm, kteří drží celibát. Pozoruhodné je, že ti, kteří se milovali častěji než dvakrát za týden, dopadli stejně jako skupina, která se sexu zřekla. Sex dává - alespoň dočasně - také zapomenout na bolest. Během orgasmu se podle výzkumů sexuoložky Beverly

Whippleové z Rutgerské univerzity aktivuje centrum ve středním mozku, které má za úkol potlačovat bolest. Tato část mozku vyšle signály, které uvolní endorfiny a kortikosteroidy, které na několik minut znecitliví nervová zakončení, jež mozku podávají informace o bolesti způsobené např. menstruací, artrózou nebo migrénou. Endorfiny uvolněné během sexu mají podle vědců podobný účinek jako opium. Jsou třikrát účinnější proti bolestem hlavy než běžné léky. Lidé s pravidelným sexuálním životem žijí déle a méně trpí depresemi než lidé bez partnerů. Starší muži, kteří masturbují, zase podle jiné studie méně trpí depresemi než jejich vrstevníci, kteří to nedělají. Důvod? Po orgasmu totiž tři až pětinasobně vzroste hladina hormonu DHEA, který produkují nadledvinky. Tento hormon působí proti stárnutí, arterioskleróze, řídnutí kostí u žen, posiluje imunitu a zvyšuje výkonnost. Kostí posiluje i růstový hormon somatotropin, kterého tělo při sexu produkuje velké množství. Tento hormon povzbuzuje i nárůst svalové hmoty, pomáhá pálit tuk a zlepšuje krevní oběh. Bohatý pohlavní život snižuje riziko rakoviny prsu u žen a prostaty u mužů. Zřejmě je to díky reakci hormonu oxytocinu (jeho hladina stoupá během sexu) a pohlavních hormonů estrogeneru a testosteronu, které mají vliv na dělení buněk. Sex prospívá i dýchacím cestám, protože rychlejší a hlubší dýchání obohacuje krev kyslíkem. To má příznivý vliv na všechny orgány a buňky v těle. Snižuje riziko onemocnění prostaty. Každá ejakulace snižuje počet patogenních zárodků v močové trubici, proto odborníci radí ejakulovat alespoň jednou, dvakrát týdně. Známý je i příznivý účinek pravidelného milování při těhotenství. Snižuje riziko komplikací, třeba předčasného porodu.

Dopamin, který se také vylučuje během milování, má zase antistresové účinky. Pokud pohlavní styk trval alespoň dvacet minut, měla by tato látka v těle fungovat přibližně dvě hodiny proti stresu. A konečně: již zmiňovaný hormon oxytocin, funguje jako přírodní uspávací, i když to zrovna nemusí některé ženy shledávat jako velkou výhodu. Podle časopisu Men's Health muži díky oxytocinu usínají v průměru již několik minut po aktu, zatímco ženy vydrží vzhůru ještě 20 - 30 minut.

Souvislost mezi sexuálními dysfunkcemi a jinými tělesnými problémy je přitom stále podceňována, i když se týká značné části populace. Často nejsme schopni říci, co je prvotní, zda platí, že zdravý člověk je sexuálně aktivnější, že má větší potřebu a výkonnost, anebo zda platí přesný opak, že člověk, který je sexuálně aktivní, tak je zdravější. Tělesné i psychické zdraví a sexuální aktivita jsou spojené nádoby.

(Podle odborného tisku - Markéta Žídková :Pátek Lidových novin 6.2.2004)

Látky, které ovlivňují sexualitu a její prožívání:

Estrogeny a testosteron – základní hormony určující pohlaví a ovlivňující sexualitu. Estrogeny jsou ženské hormony tvořené ve vaječnicích, regulují ovulaci (uvolňování zralého vajíčka). Podílí se na podněcování pocitů touhy u

žen i mužů.

Malé množství testosteronu se tvoří v mozku, ale většinu produkují varlata a nadledviny (u žen se však rychle mění v estrogen). Pro muže je testosteron klíčovým hormonem touhy, pocitů pozitivní energie a pohody. Je-li ho málo, tak jak muži, tak ženy zakoušejí nižší libido. Podíl estrogenů a testosteronu ovlivňuje pohlaví plodu.

Dopamin je pravděpodobně nejdůležitější ze všech neuropřenašečů, které se podílejí na pocitu sexuální touhy. Neurony produkující dopamin v centrální části mozku „zabarvují“ lidské vnímání vnějšího světa, a vytvářejí tak to, co jsme zvyklí nazývat chutí na sex neboli libido.

Serotonin pomáhá člověku dosahovat uspokojení včetně toho, které lidé pociťují po orgasmu, umí také umocňovat touhu nejlépe ve vzájemné spolupráci s dopaminem..

Oxytocin - hormon produkovaný především hypofýzou, méně vaječníky a minimálně varlata, pomáhá aktivovat produkci mléka, děložní stahy během porodu a stahy dělohy a vagíny při orgasmu. Také přispívá k pocitům, které poutají rodiče k jejich dětem.

Adrenalin a noradrenalin. Tyto neuropřenašeče se nacházejí v nadledvinkách a v neuronech mozku a míchy a hrají důležitou roli v usnadnění vzrušení a orgasmu. Povzbuzují tělo dávkami přirozeného adrenalinu, urychlují bušení srdce a zvyšují krevní tlak. Není náhodou, že tyto neuropřenašeče ovlivňují také agresivitu. Agresivita a sexualita mají mnoho společného.

Oxid dusnatý Když jsme vzrušení, uvolňují buňky v oblasti genitálií tuto chemikálii, která rozšiřuje cévy, a znásobuje tak průtok krve a tím zlepšuje erekci a podněcuje libido.

Psychologická dimenze

Chování a prožívání

nejstarší vzorce chování souvisí s biologickou podstatou,

vliv kultury, sociální chování

Psychologie obecná, vývojová, psychopatologie, sociální psychologie

osobnost – identita, pohlavní identita, dospělost

komunikace - vytváření vztahu

emoce – zamilovanost, láska, - vraždy, sebevraždy

Freud - sexualita - poruchy osobnosti

duševní zdraví

Sociální a kulturní dimenze

rodina - partnerské vztahy - promiskuita, polygamie, monogamie,

širší společnost

mužské a ženské role - patriarchální a matriarchální vzorce

postmoderní vzorce chování

kultura - tradice, zákony, morálka, postoje společnosti

sociální problémy – demografie, dysfunkční rodiny, prostituce,

pornografie, domácí násilí, mravnostní kriminalita

Konflikt mezi etikou a sexem dnes nespočívá pouze ve střetech mezi pudovostí a morálkou, ale v boji za to, aby bylo pudu přisouzeno jeho oprávněné místo v našem životě a aby byla v tomto pudu uznána síla, která se potřebuje projevit a s níž si zjevně není radno zahrávat. Tuto sílu tudíž nelze vměstnat do našich dobře míněných morálních zákonů. Sexualita není pouhou pudovostí. Je to bezesporu tvořivá síla, která není pouze základní příčinou našeho individuálního života, ale i velmi vážným faktorem v našem psychickém životě.

(C.G.Jung in Fox 2004 str.201)

Spirituální dimenze

Postoje k sexualitě jsou součástí všech náboženství - nejen v oblasti morálky

- někde přímo součást obřadů

Bellinger, G.J.: Sexualita v náboženstvích světa., Academia Praha 1998

Fox, M.: Příchod Kosmického Krista. CDK, Brno 2004

Účast na tvorbě, "pohlavní síla je božská síla"

tajemství – transcendence, mimovědomá oblast

Normální sexuální život, jakožto sdílená zkušenost se zjevné podobnými cíli, dále posiluje pocit jednoty a identity. Tento stav je popisován jako stav dokonalé harmonie a je opěvován jako nesmírné štěstí (Jedno srdce a jedna duše"). To není bezdůvodné, protože návrat k onomu původnímu stavu nevědomé jednoty je jako návrat do dětství. Odtud se berou dětská gesta všech milenců. ... Je to vpravdě ryzí a nesporná zkušenost Boha, jehož transcendentní síla vyhlazuje a pohlcuje všechno individuální. Je to skutečné sjednocení se životem a s neosobní osudovou silou. (C.G. Jung in Fox 2004 str.199)

sexualita a mystika – orgasmus jako mystický zážitek

nebezpečí zneužití – síly dobra a zla, černá a bílá magie

Přírodní náboženství – kult plodivé síly, 2 síly – božstva – falus a ženské lůno

Rovnováha – mužský a ženský princip

Iniciační obřady

Sexualita jako hra ústící v tvořivost

Tuto ideu přebírají i **starověká náboženství a kultury** – Hinduismus, Inkové, Aztékové, Keltové, Germáni, Slované, antické kultury.

Jeden z antických pohledů na sexualitu můžeme najít v Platónově Sympozionu:

....Za dávných dob totiž nebyla naše přirozenost taková, jako jest nyní, nýbrž jiná. Především bylo trojí pohlaví lidí, ne jako jest nyní dvojí, mužské a ženské, nýbrž ještě k tomu bylo třetí, složené z těchto obou, z něhož zbylo jméno

až do nynější doby, ale ono samo vymizelo; žili totiž tehdy androgynové, ve skutečnosti i podle jména složení z obojího pohlaví, mužského a ženského. Dále byl tvar každého člověka zcela válcovitý, s oblými zády i boky; měl čtyři ruce a právě tolik i noh a dva obličejy na válcovitém krku, ve všem stejné; tyto obličejy, obrácené v opačné strany, byly spojeny v jedinou hlavu se čtyřmi uchy; dále měl dvojce pohlavní ústrojí a obdobně i všechno ostatní. Chodil jednak zpřímá jako my, na kteroukoli stranu chtěl, ale když chtěl rychle běžeti, tu jako komedianti dělají kruhové přemety i s nohama rovně nataženýma, rychle se kutálel odrážeje se osmi končetinami, které tehdy mel. Trojí pohlaví takového způsobu bylo proto, že mužské pocházelo původně od slunce, ženské od země a to, které bylo složeno z obou, od měsíce, poněvadž i měsíc má něco společného s oběma; a kulatí byli ti tvorové sami i jejich chůze dělá se v kruzích, poněvadž byli podobni svým rodičům. Ohromná byla jejich síla a zpupnou mysl měli i odvážili se učiniti útok na bohy, pokoušeli se vystoupiti na nebesa, aby napadli bohy. Tu Zeus a ostatní bohové se radili, co s nimi učiniti, a byli na rozpacích; neboť na jedné straně nechtěli lidského pokolení pobíti, na druhé straně nemohli je nechat v takové bujnosti. Konečně Zeus rozmysliv se pravil: Nyní totiž rozetnu každého z nich ve dvě a hned budou jednak slabší, jednak užitečnější nám, neboť jich bude více; a budou choditi rovně po dvou nohách. A jestliže ještě se budou zdáti příliš bujní a nebudou chtít žíti v pokoji, opět je rozetnu ve dvě, takže budou choditi poskakující jen o jedné noze. Po této řeči rozkrajoval lidi ve dvě, jako se rozkrajují oskeruše k nakládání nebo jako se krájejí vejce vlasem.....Když tedy původní těla byla rozřata na dvě, toužila každá polovice po své polovici, scházely se, objímaly se i přivíjely vespolek, toužíce spolu srůsti..... Zeus smilovav se nad nimi přeložil jejich pohlavní ústrojí do předu a učinil, aby jimi jedni v druhých způsobovali početí, mužové v ženách, aby při spojení muže s ženou plodili a vznikalo tak potomstvo.... Jest tedy již od tak dávné doby lidem vrozena láska, obnovovatelka staré přiozenosti.....

Nejstarší z dnešních světových náboženství, hinduismus, který vznikl někdy v období deseti až osmi tisíc let před Kristem, oslavuje plodivou sílu falu. Bůh Sívá je stvořitelem a ničitelem věcí a je pánem tance. Šivovým symbolem je falus. Šiva říká: *Neliším se od falu. Falus je se mnou totožný. To ke mně přitahuje mé věrné a vede je k uctívání.. Kdekoli je vztyčený mužský pohlavní orgán, já sám jsem přítomen, i když tam není žádné jiné moje znázornění.... Falus je ... symbolem boha.* (Fox 2004 str.205)

Kult Bohyně Matky – nacházíme jej v mnohých kulturách a náboženstvích – v některých převládal. Zdůrazňoval plodnost, dar života, analogii s přírodou „Matka vegetace“, „Matka pozemských a nebeských vod“ atd.

Judaismus – Píseň písní - chvála lásky, sexuality (viz Fox 2004 str.191-198)) „Nesesmilníš“- Nezcizoložíš – sociální norma

Každé náboženství v oblasti sexuální morálky obsahuje také kulturní a

společenskou složku.

např. : patriarchát, účast církve na moci aj.

Křesťanství - církev - zdůrazňuje jen jeden aspekt – to může vést až k deformaci

Vliv sv. Augustina – manicheismus – perský prorok Mání -3.století

dualismus - dobro a zlo

"dědičný hřích" , smilstvo, podřízení ženy muži, askeze atd.

láska - odevzdání se druhému vč. sexuální oblasti

sexualita nemůže být na úkor druhého

Problém sexuality a celibátu v NZ - Mt 19, 1Kor 7

Vedle pozitivního hodnocení sexuality ve většině náboženství, najdeme zároveň výzvy k jejímu ovládnutí a transformaci pohlavní síly na duchovní energii.

Sexualita a láska

Sexualitu nelze zaměňovat s láskou, byť je důležitou součástí některých forem lásky. V lásce se ale promítají všechny dimenze našeho života.

Řekové rozlišovali Erós, lásku založenou na tělesné kráse, úzce související se sexualitou, Storgé, lásku oddanou, vyvíjející se v čase, Ludos, lásku hravou, sběratelskou, přelétavou, Mániá, lásku šílenou, žárlivou, vlastnickou, při níž musí čím dál zuboženější druhá strana stále dokazovat, že existuje, Agapé, lásku nesobeckou, obětavou a Pragma, lásku střízlivou, věcně volící správného partnera.

Psychologové spatřují v lásce tři rozměry - vášeň, citovou blízkost a oddanost.

Robert Sternberg, teoretik, z jejich kombinací vytvořil tabulku a v ní je lásky osm druhů: láska dokonalá, osudová, kamarádká romantická, prázdná (tam zůstává jen zvyk), dále akutní zamilovanost, oblíbení a neláska.

Beverly Fehrová, zpracovala odpovědi ze statistického výzkumu a z výsledků jí vyšlo, že lidé v životě prožívají devět různých druhů lásky. Podle výzkumu existuje láska: něžná, sexuální, platonická, přátelství, romantická, adolescentní, vášnivá, osudová a oddaná. Každou z nich vystihuje i několik desítek dalších pojmů.

5.2. Sexualita jako zdroj radosti a štěstí, ale zároveň jako příčina starostí a strastí

Subjektivní sexuální zážitek se uvádí do souladu s podstatou lidského zdraví, jež definovala Světová zdravotnická organizace (WHO) jako *kompletní blaho fyzické, psychické i sociální*. Co si člověk uvědomuje jako svou pohlavnost a co mu potenciálně přináší radost a slast, může se v určité chvíli obrátit proti němu,

a pak to všechno dříve či později začne prožívat jako frustraci či stres, jako *sexuální starost*.

Paradoxně, v nepřímé úměře k mnoha osobním výhodám moderního člověka, k jeho volnému času a k jeho pohodlí přibývá *sexuálních starostí*. Dnes si stále více lidí uvědomuje, že sexuální požitek patří k hodnotám, jež dosti podstatnou měrou ovlivňují osobní naplnění života, seberealizaci, spokojenost a štěstí. To je subjektivní a hřejivá stránka věci, její obrovskou rozšířenost a eskalaci mají na svém kontě také masmédiá. Zároveň si však stále více lidí uvědomuje, že u nich k tomuto naplnění z různých příčin nedochází. Empiricky zjistitelnou a objektivní stránkou věci je fakt, že sexuálně uspokojení a zdraví lidé jsou pro společnost mnohem užitečnější než ti frustrovaní.

5.2.1. Sexuální orientace – heterosexuality – homosexualita

Termín „homosexuální“ se používá pro označení sexuálních vztahů mezi osobami stejného pohlaví, přičemž tyto vztahy mohou být pouze citové nebo zahrnovat i pohlavní aktivity. Homosexuální jedinci jsou eroticky přitahováni převážně či výlučně osobami stejného pohlaví. Heterosexuální jsou vztahy mezi osobami různého pohlaví.

V běžné populaci lze najít nejenom osoby výlučně heterosexuální a výlučně homosexuální, ale i poměrně velkou skupinu jedinců, kteří podle své sexuální orientace tvoří plynulý přechod od heterosexuality k homosexualitě.

Často citovaný americký autor Alfred Kinsey (1948) předložil následující škálu sexuálního chování:

- výlučně heterosexuální bez jakýchkoliv homosexuálních tendencí
- převážně heterosexuální, jenom výjimečně homosexuální
- převážně heterosexuální, s výraznějšími homosexuálními tendencemi
- stejně homosexuální a heterosexuální
- převážně homosexuální, s výraznějšími heterosexuálními tendencemi
- převážně homosexuální, ale výjimečně i heterosexuální
- výhradně homosexuální.

Tato škála platí a je používána i při hodnocení erotické preference a sebeidentifikace.

Příčinou homosexuálního chování je ve většině případů homosexualita - odlišná sexuální orientace, ale mohou to být i jiné příčiny – způsobené vlivem vnějších podmínek (nedostatek sexuálních partnerů opačného pohlaví, nápodobení, zvědavost atd.) Je proto obtížné přesně zjistit podíl homosexuálně orientovaných lidí v celkové populaci. Obvykle se hovoří o 4%. Zahraniční prameny (zejm.USA) uvádějí, že přibližně 30% mužů a 20% žen má sexuální zkušenost s partnerem stejného pohlaví. Naopak asi 25% homosexuálně orientovaných mužů a 30% lesbických žen žije v manželství. České výzkumy uvádějí čísla podstatně nižší.

Odlišná sexuální orientace (podle WHO již nejde o zdravotní poruchu) má svoji

biologickou, psychologickou a sociální stránku Američan Dean Hamer v roce 1993 objevil souvislost mezi jistou poruchou na chromozomu X a výskytem homosexuality. Jde však pouze o dispozici, která se může rozvinout pod vlivem vnějšího prostředí. Na druhé straně je zřejmé, že sexuální orientace úzce souvisí s hormonálním systémem. Biologickou teorii homosexuality podporuje i skutečnost, že se sexuálními aktivitami mezi partnery stejného pohlaví se setkáme u řady živočišných druhů, vč. nám nejbližšího šimpanze (u samců i samiček). Není výjimkou ani u mnohých přírodních národů.

Psychologové více zdůrazňují vliv prostředí a řada z nich považuje odlišnou sexuální orientaci za neurotickou poruchu. Z toho vyplývá i názor, že je možné ji léčit, což se skutečně děje v řadě případů s dobrými výsledky. (Aardweg 2003) Důležitou roli hrají postoje společnosti.. V řadě kultur se homoerotická přitažlivost nijak nevyučovala s heterosexuální reprodukcí. Typické to bylo v antice, kde si běžný spořádaný muž užíval s mladíky a zároveň plodil děti s manželkou. V případě mladíků přitom nešlo pouze o fyzickou lásku, ale také o lásku duchovní, protože vztah mezi dvěma muži se pokládal za něco vyššího a ušlechtilejšího než vztah mezi mužem a ženou. Mezi lidmi s odlišnou sexuální orientací patřilo v minulosti a patří i v současnosti mnoho vynikajících jedinců. V současné době najdeme celou škálu postojů od militantních (na obou stranách) až po smířlivé a tolerující. Obě nesmířitelné strany uvádějí na obhajobu svých postojů mnoho argumentů. (Viz diskuse v souvislosti se zákonem o registrovaném partnerství u nás a analogické zákony v jiných zemích.) Sedm zemí Evropské unie již legalizovalo společné soužití osob stejného pohlaví.

Jako první přijalo zákon o registrovaném partnerství Dánsko v roce 1989. Podobné zákony platí i v Nizozemsku, Finsku, Švédsku, Německu, Zvláštní dohodu homosexuálních dvojic umožňují zákony v Belgii, Francii. A ve Španělsku. Nejdále zatím došlo Nizozemsko, kde mohou homosexuálové a lesbičky uzavřít manželství a adoptovat děti.

V Evropě se mimo země EU mohou homosexuální a lesbické páry registrovat v Norsku, Maďarsku a na Islandu.

Ve Spojených státech přijal příslušný zákon stát Vermont, soužití osob stejného pohlaví je legální také v některých městech, například v Saň Francisku.

V Kanadě, Ekvádoru, Jihoafrické republice a na Fidži je právní ochrana homosexuálů zakotvena v ústavách.

Registrované partnerství podobného typu je uzákoněno v následujících zemích:

- Dánsko (1989)
- Norsko (1993)
- Švédsko (1994)

- Island (1996)
- Nizozemsko (1998, od roku 2001 mohou homosexuálové uzavírat manželství)
- Francie (1999)
- Finsko (2000)
- USA: státy Vermont (2000) a Connecticut (2005), od roku 2004 má New Jersey také podobný svazek, zvaný *domestic partnership*
- Německo (2001)
- Portugalsko (2001)
- švýcarský kanton Zürich (2002)
- Belgie (manželství od roku 2003)
- Nový Zéland (2005)
- Tasmánie (2004)
- Velká Británie uzákonila v listopadu 2004 tzv. *civil partnership*
- Kanada (manželství pro homosexuály od roku 2005)
- Česká republika (2006)

V ČR byl návrh zákona o registrovaném **partnerství** schválen poslaneckou sněmovnou 16. prosince 2005, ale prezident republiky Václav Klaus zákon vetoval. Veto bylo nakonec přehlasováno poslaneckou sněmovnou dne 15.3.2006 v 18:17 poměrem hlasů 101:57. Zákon o registrovaném **partnerství** začal platit od 1. července 2006.

At' už jsou příčiny odlišné sexuální orientace jakékoliv, jde o významnou menšinu, které by měly být vytvořeny podmínky pro naplnění života. I při nejvyšší toleranci společnosti odlišná sexuální orientace přináší svým nositelům řadu problémů. Je proto důležité vytvořit prostor pro svobodné rozhodnutí žít jako příslušník minority, nebo se pokusit svou sexuální orientaci změnit.

5.2.2. Sexuální poruchy

Transsexualismus je vrozená porucha sexuální identifikace. Ten, koho postihla, je geneticky, somaticky a hormonálně vybaven k příslušnosti k jednomu pohlaví, avšak jeho sexuální identifikace se ztotožňuje s pohlavím opačným. Podle výzkumů na dvacet tisíc mužů a padesát tisíc žen připadá jedna transsexuální osoba. Tuto poruchu lze odstranit operací a hormonální léčbou. S transsexualitou nelze zaměňovat transvestitismus. Transvestit se na rozdíl od transsexuála ztotožňuje se svým pohlavím, ale převléká se do šatů opačného pohlaví, za které se vydává. Děje se to jen z důvodů fetišismu a pohlavního vzrušení. Léčba může být výhradně v psychické oblasti.

Sexuální deviace v aktivitě

Voyerismus, exhibicionismus, tušerství, frotérství, patologická sexuální aktivita, sadismus a masochismus,

Sexuální deviace v objektu

Pedofie, hebefilie, efébofilie, fetišismus, transvestitismus, zoofie, nekrofilie

Poruchy sexuální apetence:

Hypersexualita – nymfomanie u žen, erotomanie u mužů – zvýšená potřeba sexu, nesprávně nazývaná závislost na sexu. Postižená osoba neustále cítí sexuální napětí a pohlavní vzrušení. Může vést k deviantnímu jednání.

Frigidita – nedostatečná sexuální apetence – neschopnost pohlavního vzrušení, až odpor k sexu.

Impulzivní sexuální jednání jako důsledek neurózy.

Všechny sexuální poruchy přináší problémy jak svým nositelům, tak okolní společnosti.

5.2.3. Sexualita a životní styl

Civilizační trendy projevující se v posledních desetiletích výrazně ovlivňují sexuální chování a prožívání sexuality. Zrychlující se vzdalování se přírodě, postupné odstraňování "tabu" v oblasti sexuality (Freud), životní tempo, pracovní vytížení – to vše přináší změny v postojích společnosti i ve způsobech projevování se a prožívání sexuality.

„Sexuální revoluce“ v šedesátých letech minulého století, která byla reakcí na pruderní 19. století a celkové selhání moderny, odtabuizovala nahotu (filmy a TV pořady, striptýz, nudistické pláže), přinesla rozvoj pornočasopisů (některé by se tomuto označení bránily) a celé sexkultury. Také jsme se naučili „mít sex bez dětí“ – děti se mnohdy stávají přítěží. Zdánlivá svoboda v sexuální oblasti degradovala krásu a tajemství lidského těla a sexu (co je snadné přináší menší radost). Srovnajme to např. s obdobím renesance.

Sex a všechny jeho náhražky se stávají stále více zbožím.

Uspěchaný a vyčerpávající životní styl nevytváří příznivé podmínky pro prožívání sexuality, stejně jako větší pracovní zatížení žen v důsledku vyrovnávání genderových rolí. Stále větší část dne trávíme v zaměstnání, je úsporné realizovat tam i sexuální vztahy. Morálka se mění zároveň s životním stylem. Promiskuita roste. Projevem „svobody“ je sex bez závazků.

Radikální feministky zaútočily i na tisíciletou tradici flirtu. Obava ze sexuálního „harašení“ a sexismu (v mnohých případech oprávněná) zároveň deformuje tradiční role mužů a žen důležité pro sexualitu. Stále častěji se uchylujeme k náhražkovému sexu. „Sexshopy“ nabízejí množství pomůcek. Učíme se mít sex bez partnera. Sexuální revoluce tak nepřinesla svobodu, paradoxně spíše vzdálila obě pohlaví a přinesla nové problémy.

Velkým problémem je šíření pohlavních chorob, zejména onemocnění HIV/AIDS.

5.2.4. Několik údajů o sexuálním chování v České republice

V České republice probíhá od roku 1993 dlouhodobé sledování změn v sexuálním chování obyvatelstva. Výsledkem jsou některé zajímavé poznatky: I když podle autora - českého sexuologa profesora Weise - patří Češi pokud jde o názory na sex k nejliberálnějším v Evropě, sexuální chování a postoje jsou stabilizované a výrazně se od situace v ostatních zemích Evropy neliší.

První trvalejší partnerské vztahy navazují muži i ženy v průměru okolo 18 let. Je to také průměrný věk prvního pohlavního styku. U žen je o několik měsíců nižší. V jednotlivých případech je věk první soulože samozřejmě mnohem nižší.

S náhodným partnerem první pohlavní styk uskuteční 14% žen a 30% mužů.

U mužů a ani u žen se nezvyšuje počet sexuálních partnerů. U mužů je to průměrně 10 partnerek, u žen 5-6 partnerů za život. Náhodného partnera (tzv. na jednu noc, někdy v životě), přiznávají téměř dvě pětiny dotazovaných žen a tři pětiny mužů. V poslední době klesá nevěra - v roce 2003 ji přiznalo 59% ženatých mužů a 40% vdaných žen (ještě v roce 1998 to byly dvě třetiny mužů a téměř polovina žen). Zatímco u mužů jde spíše o příležitostné styky, část žen navazuje i delší známosti. Třetina žen a pětina mužů považují mimomanželské styky za morálně nepřijatelné, zbylá část populace se k nim staví tolerantně. V používání antikoncepce došlo k pozitivním změnám zejména v devadesátých letech minulého století, současné trendy však už nejsou tak příznivé, i když alespoň klesl počet mužů a žen, kteří nepoužili žádnou antikoncepci při prvním styku, přesto je to 50-60%.

U sexuálně aktivních mužů a žen je frekvence partnerských souloží přibližně 8 měsíčně. Nejvyšší sexuální potřebu uvádějí muži průměrně ve věku 23 let, ženy ve věku 26 let.

Podobně jako před pěti a deseti lety uvádějí muži a ženy, že jejich milostná předehra i soulož trvá v průměru 15 až 18 minut (vzhledem k tomu, že průměrná frekvence styku je u nás asi dvakrát týdně, lze konstatovat, že Češi a Češky

věnují sexu hodinu týdně). Příliš se nemění počet lidí, kteří někdy trpěli nějakou sexuální poruchou 10-15%. 8 % žen při partnerském sexu nikdy nedosahuje orgasmu, tři čtvrtiny z nich ho dosahují alespoň v polovině styků, 68% někdy orgasmus předstírá.

Téměř 90 % dotazovaných mužů připouští, že někdy v životě onanovalo, u žen je to pouze 60 %. Muži začínají masturbovat zhruba ve 14 letech, ženy v 17 letech. U mnoha mužů i žen je občasná masturbace doplňkem partnerských styků.

Nezměnilo se procento žen uvádějících, že byly k pohlavnímu styku přinuceny násilím - 12%. V 35% byl pachatelem manžel nebo partner, v 9% cizí muž. Policii byla oznámena pouze 3 % zneužití dívek a 4 % zneužití chlapců (vysoká latence). U mužů i žen došlo k zneužití nejčastěji mezi 12. a 13. rokem věku. Negativní vliv na jejich další život se projevil u 47 % zneužitých žen a u 27 % zneužitých mužů.

Z hlediska prevence pohlavně přenosných nemocí včetně AIDS je sexuální chování české populace dosud rizikové. pohlavně přenosnou chorobu v anamnéze přiznalo 9 % dotazovaných mužů a 7% žen. Počet pravidelných uživatelů kondomů v ČR je ve srovnání s vyspělými zeměmi stále ještě jen poloviční.

Nezlepšila se role rodiny a školy jako zdroje informací o sexualitě, dosud převládají informační zdroje nejméně spolehlivé, zejména kamarádi - 40%. Rodina 10%, škola 10%.

(Weis Petr: Změna sexuálního chování Čechů. In Vesmír č.1/2006 str.29-32.)

5.3. Prostituce – sociálně patologický jev.

Prostituce může být definována jako „propůjčování vlastního těla k sexuálním úkonům s jinou osobou za úplatu, a to jak v přímém fyzickém kontaktu, tak prostřednictvím různých nástrojů...“, zkráceně jako poskytování sexuálních služeb za úplatu.(Lenderová 2002)

Zaměstnává sociology, psychology, zákonodárce, právníky, lékaře, filmaře, ekonomy i mravokárce i širší veřejnost. Existovala od starověku, ve středověku, novověku, existuje dodnes a bude pravděpodobně existovat i v budoucnu. V jejích dějinách se střídají epochy mimořádného rozmachu s obdobími zákazů a represí.

Prostituci je nutno chápat jako nežádoucí **sociálně patologický jev** ohrožující jedince i společnost.

5.3.1. Několik historických údajů.

(podle Bassermann 1993):

Před našim letopočtem (Před Kristem):

2300 a později – v Mezopotámii chrámová prostituce ve službě božstvům Lásky; časem se rozšířila z po celém Předním Východě

- 640—560** Řecké státy - státník a zákonodárce Solón založil v Athénách státní veřejný dům, kde působily otrokyně
- 450** v Athénách je doba rozkvětu vznešené (hetérské) prostituce
- 425** chrámová prostituce existuje v městě Korintu
- 350** období rozkvětu hetérské prostituce v Řecku se chýlí ke konci; prostitutkami se stávají stále více otrokyně
- 100** v Římské říši se rozvíjí organizovaná prostituce
- 50 (a později)** Alexandrie s nejrozmanitějšími zábavnými podniky a veřejnými domy je centrem prostituce ve Středomoří

Nový letopočet (po Kristu):

- 100** za císaře Trajána je v Římě napočítáno 32 000 prostitutek
- 350** křesťané dosahují prvního úspěchu v boji s prostitucí tím, že zabránili pronikání chrámové prostituce z Orientu do Říma
- 801** Karel Veliký zavádí přísné zákonodárství proti prostitutkám a kuplířům na německé půdě
- 1161** Jindřich II. nařizuje otevření prvního řádného veřejného domu v Anglii (Londýn); záhy nato vznikly oficiální veřejné domy v Benátkách, Avignonu a dalších městech
- 1254** po předchozích pokusech o úplné vymýcení prostituce povoluje Ludvík Svatý znovuotevření francouzských veřejných domů
- 1414—18** Kostnický koncil se silnou účastí polosvěta; odhady počtu prostitutek kolísají mezi 800 a 2 000 osob
- 1530** Karel V. zakazuje prostituci v celé říši, a brzy nato stanoví ve svém hrdelním řádu *Constitutio Criminalis Carolina* těžké tělesné tresty za kuplířství
- 1560** vrcholí boj s pohlavními chorobami ve Francii; nemocné prostitutky jsou postihovány těžkými tresty
- 1665** v pařížském předměstí Saint-Antoine se zřizuje azyl a centrum převýchovy poběhlic a tím jakýmsi vzorem pro ostatní země
- 1780** v Berlíně existuje na sto malých veřejných domů; z celkového počtu asi 150 000 obyvatel je zhruba 1 000 zaregistrovaných prostitutek
- 1843** reglementace prostituce v Paříži (registrace — zákaz výkonu povolání za dne a po 23. hodině)
- 1846** uzavření veřejných domů v Prusku
- 1886 - 1900** abolicionistické zákony 1886 v Anglii, 1890 v Norsku, 1897 ve švýcarském kantonu Curych, 1901 v Dánsku
- 1900** počet prostitutek v Londýně je odhadován na 60 000, v Berlíně na 50 000, v Paříži na 60 000, v New Yorku na 30 000 a ve Vídni na 25 000
- 1906** v Dánsku je zrušena povinná registrace prostitutek
- 1908** francouzský zákon zakazuje prostituci neplnoletých a stíhá ji
- 1927** vítězství abolicionistů a zákaz veřejných domů v Německu
- 1929** Společnost národů prohlašuje veřejné domy za hnízda obchodování s

děvčaty a odsuzuje všechny státy, které jejich existenci oficiálně trpí

1946 ve Francii je přijat zákon, který nařizuje uzavření veřejných domů v Paříži i na venkově nejpozději do šesti měsíců

1949 podle oficiálních odhadů na území Spolkové republiky Německo působí 100000 až 150000 prostitutek, přičemž nejsou započteny ženy živící se prostitucí u okupačních jednotek.

1955 zákon o uzavření zhruba 200 státem kontrolovaných veřejných domů v Itálii (provádění se neobyčejně vleklo)

5.3.2. Postoje společnosti

Ve vztahu k prostituci můžeme rozlišit tři typy postojů: **prohibici, reglementaci a abolicionismus.**

Prohibice je úplný zákaz prostituce a trestní postih osob, které ji provozují, organizují nebo z ní těží. Mocenské represivní zásahy proti prostituci byly pokaždé reakcí na její rozmach, v průběhu historie se s nimi setkáme několikrát. Regulace či reglementace toleruje prostituci jako nezbytné zlo, ale snaží se o její kontrolu, o vytvoření pravidel, v nichž se může obchod se sexem odehrávat. Jedná se tedy o prostituci nikoli zákonnou, ale společností a jejími autoritami trpěnou. Reglementační opatření iniciují v praxi vznik specifických institucí, vyhrazují prostituci jednotlivé městské čtvrti či části, staví ji pod policejní i pod zdravotní kontrolu, atd. Regulační opatření bývají zakotvena v zákonech, Abolicionismus se snaží odstranit prostituci změnou společenských podmínek. Vychází z předpokladu, že prostituce je výrazem mravní a hmotné bídy. Jejím odstraněním zmizí i obchod se sexem. Hlavní zbraní v boji proti úplatné lásce je tedy osvěta, vzdělání (především žen), mravní výchova, odstranění nejkřiklavějších sociálních rozdílů. Hnutí se zrodilo v šedesátých letech devatenáctého století v Anglii a ve Švýcarsku, rozšiřuje se spolu s feminismem a hnutím za práva žen.

5.3.3. Druhy a formy prostituce.

Prostituci lze charakterizovat a dělit podle různých kritérií:

Podle subjektu poskytujícího sexuální služby může jít o prostituci **ženskou, mužskou nebo dětskou**. Převažuje prostituce ženská, i když podíl mužské prostituce vzrůstá. Z celospolečenského hlediska je za nejnebezpečnější považována dětská prostituce. Jde o vysoce latentní formu prostituce, kuplíři a organizátoři dětské prostituce jsou si dobře vědomi, že se dopouštějí společensky velmi nebezpečné trestné činnosti. Množí se případy, kdy děti provozují prostituci i z vlastního rozhodnutí, za účelem získání finančních prostředků, častější je ale dětská prostituce organizovaná kuplíři. Dětská prostituce je velmi úzce provázána i na dětskou pornografii.

Ilustrující zprávy.

Podle odhadu žije na ulicích osmimilionové Limy na 400 000 dětí bez domova. Spí, kde se dá. Kradou, žebrají. Třináctileté, patnáctileté holčičky šlapou dlažbu. Bída a totální rozpad rodiny. Žijí v jedné místnosti, kde každý spí s každým. Máma s tátou, táta s dcerou, brácha se sestrou. Neznám holku, kterou by doma někdo nezneužil. Když už toho má dost, uteče. Jinde si máma přivede nového chlapa, který děti mlátí, a tak nejstarší kluk sebere sourozence a všichni jdou žít na ulici. První, na co tam narazí, jsou drogy. (Ze zprávy pracovníka americké humanitární organizace působící v Peru)

Uniforma japonských školaček se stává symbolem prostituce. Stále častěji se totiž i čtrnáctileté dívky vydávají „na štrych“ v studijních stejnokrojích, které lákají starší sexuchtivé muže. Tokio se sice zoufale brání růstu prostituce mladistvých, prohrává však s touhou středoškolaček po luxusním zboží a slabostí Japonců pro mladičké ženy. Mnohá japonská děvčata jsou nyní ochotna udělat pro peníze cokoli. Děvčata si mohou prostitucí vydělat za jednu noc až 400 dolarů, neboť se povětšinou scházejí s muži, jejichž roční plat činí přes 130 tisíc dolarů. Nedělají to proto, že by žily v bídě, jde většinou o dívky ze středních vrstev. Utržené peníze většinou utratí za luxusní zboží. Méně majetné školačky se bojí, že pokud nebudou vlastnit předměty patřící k vyššímu společenskému standardu, budou z takzvaných lepších kruhů vyloučeny. Navíc jsou den co den bombardovány reklamou a vedeny k tomu, aby obdivovaly populární herce a zpěváky, aby vypadaly jako oni, aby se stejně jako oni oblékaly. (Zdroj ČTK)

Podle sexuální orientace rozlišujeme prostituci **heterosexuální a homosexuální**. Homosexuální prostituce je poskytována převážně mladými muži nebo ještě spíše chlapci ve věku kolem 18 let. Nemusí být, a v řadě případů také není, poskytována muži s homosexuálním zaměřením. Tato forma prostituce má výrazně „komerční“ charakter. Většina prostitutů pochází z rozvrácených, sociálně slabých a disfunkčních rodin.

Podle prostředí, ve kterém se prostituce uskutečňuje:

Privátní prostituce. Jde o poskytovatele sexuálních služeb s vlastní malou a relativně stálou klientelou. Tato prostituce je vykonávána ženami nebo muži „na úrovni“, kteří jsou schopni klienta i reprezentovat při jeho společenských aktivitách, na veřejnosti apod. Je poskytována v soukromých, luxusně zařízených bytech, zpravidla vysoce solventních klientů.

Hotelová prostituce. Jde o obdobnou kategorii poskytovatelů jako v první skupině s tím rozdílem, že jejich klientela není stabilní, společenská úroveň prostitutek se odvíjí od kategorie hotelů a klientů. V převážné míře však jde o prostituující osoby s vyšším vzděláním, dobrým vystupováním, ovládají zpravidla jeden světový jazyk. Klientelou jsou většinou cizinci. Na této prostituci profitují obvykle další osoby, např. taxikáři, recepční a další hotelový personál.

Bytová prostituce. Tuto formu prostituce provozuje široká škála osob (žen, mužů, dětí) ve vlastních bytech, někdy za přítomnosti třetích osob (manželů, rodičů), kteří vlastně vystupují v pozici kuplířů vlastních žen a dětí. Často jde o poskytování hromadného sexu. Průvodním jevem této formy je majetková trestná činnost (zákazník bývá okraden).

Barová prostituce. Prostituce, která je provozována v různých erotických podnicích, „masážních“ salonech a dalších podnicích různé úrovně.

Na území hlavního města Prahy bylo v provozu v roce 1994 legálně (povolení živnostenských úřadů) 60 sexuálních klubů. V celé České republice to bylo 1 860 legálních či pololegálních podniků. Pololegálních a ilegálních sex-klubů (podle avizovaných inzerátů apod.) bylo v roce 1994 v Praze 600, v Brně bylo erotických klubů 12, na Chebsku více než 60. Ve stejném roce byla vytištěna Erotická mapa Prahy. V roce 1995 byla aktualizována a prodávána v každém novinovém stánku v centru města. (Čech, Řezníček 1997)

Pouliční a silniční prostituce. Jde o nejproblémovější formu prostituce.

Sociální a intelektuální úroveň poskytovatelů (jedná se většinou o ženy) je nízká. Poskytují pohlavní styk a jiné sexuální aktivity téměř kdekoli a komukoli. Prostitutky této kategorie jsou často závislé na drogách, je zde vysoké riziko výskytu pohlavních chorob a různé trestné činnosti.

Kromě těchto základních kategorií se můžeme setkat s pojmy:

Kongresová prostituce (hostesky poskytující při společenských setkáních kromě běžných i sexuální služby), „call girls“ (prostitutky, které možno telefonicky objednat většinou podle nabídkového katalogu), motorizovaná prostituce (sexuální služby poskytované ve vlastních automobilech), slangové výrazy „šlapky“ (šlapou chodník), „trampky“ (působí na silnicích a v přírodě), „svíčky“ (stojí před erotickými podniky, nebo v jejich výlohách)

Všechny uvedené formy prostituce jsou úzce spojeny s internetem, který slouží jako masový katalog způsobu, formy a rozsahu prostituce. Na internetu lze najít desítky odkazů na erotických stránkách vztahující se k nabízené prostituci i s ní velmi úzce propojené pornografií. (Chmelík 2003 str.63-65)

5.3.4. Důsledky – Proč je prostituce sociálně patologický jev?

Etické

- Snížení důstojnosti člověka – tělo (člověk) se stává zbožím
- Degradace lidských vztahů
- Degradace sexuality (srov.význam sexuality)
- Ohrožení mravního a psychosociálního vývoje dětí a mládeže

Zdravotní

- Šíření pohlavních chorob
- Další zdravotní rizika vyplývající ze specifického způsobu života poskytovatelů sexuálních služeb

Sociální

- Deformace přirozených sociálních rolí
- Marginalizace poskytovatelů – sociální vyloučení
- Existence patologické subkultury
- Souvislost s dalšími sociálně patologickými jevy

S prostitucí je spojeno široké spektrum trestné činnosti, páchané jednak samotnými prostituujícími osobami, jednak na těchto osobách. Typickými trestnými činy jsou - kuplířství, vydírání, znásilnění, pohlavní zneužívání, omezování osobní svobody, distribuce a zneužívání OPL, ohrožování mravní výchovy mládeže, obchod s lidmi.

Řada prostituujících osob vykonává prostituci dobrovolně z komerčních důvodů. Existuje však nemalé procento žen a dětí, které jsou k prostituci donucovány někdy velmi drastickými způsoby.

K získávání vhodných obětí (většinou žen) k provozování prostituce pachatelé využívají jejich naivity, touhy po dobrodružství a po snadném výdělku. V některých případech, když žena odmítne, je využíváno různých forem násilí, včetně vydírání nebo jiných donucovacích prostředků. Ke klasickým způsobům patří i závislost ženy na osobě, která ji „zláká“ k provozování prostituce. K typickým způsobům získání ženy k prostituci patří:

- Dívky jsou k prostituci nuceny rodiči nebo blízkými příbuznými. Tento způsob je využíván zejména v rozvojových zemích, u nás v některých romských rodinách, kde jsou k prostituci takto nuceny i nezletilé dívky.
- Dívky jsou k prostituci svedeny jinou prostitutkou, zpravidla kamarádkou, a dostanou se do závislosti a vlivu kuplíře.
- Po vytypování jsou dívky kontaktovány a s jejich souhlasem zavedeny do prostředí prostitutek, nebo jsou přinuceny k prostituci zpravidla poté, co byly násilně zavlčeny do místa výkonu prostituce a zde prodány pasákovi. Často se využívá alkoholu nebo jiné omamné látky.

Stanovení pravidel prostituce je rovněž různé, zejména s ohledem na místo, kde je prostituce vykonávána. Ženy, které provozují prostituci v hotelích, privátně nebo jiných objektech na vysoké úrovni, zpravidla uzavřou dohodu s kontaktní osobou, kterou je dohazovač (vrátný, recepční, taxikář, majitel bytu apod.) o výši poskytované provize. Prostituce je pak provozována v dobře vybaveném prostředí. U mnohých žen a dívek ale může být situace podstatně horší. Jsou seznámeny se základními pravidly komunikace s kuplířem, pravidly prostituce, výši podílu, kterou musí kuplíři odvést, někdy jsou dívkám stanovovány minimální limity „zákazníků“ tak, aby byl uspokojen zisk kuplíře. Při klasickém

způsobu prostituce ceny sjednávají a peníze inkasují kuplíři. Cena je obvykle pevně stanovena za jednotlivé sexuální služby. Dívka za vykonanou prostituci získává z peněz zákazníka okolo 50 %. Cena za prostituci se řídí nejenom rozsahem sexuálních služeb, ale i atraktivností dívky, jejím věkem a celkovým vzhledem.

Součástí donucení bývá i znásilnění ženy kuplířem a jeho společníky. Tyto ženy bývají také omezovány na svobodě, na místo prostituce jsou odváženy, hlídány, po vykonané práci opět odvezeny na ubytovnu a tam opět hlídány. Někdy bývá prodána jinému kuplíři nebo i do zahraničí. Ukončit prostituci bývá možné pouze útekem dívky, nebo když se jí podaří oklamat hlídače a oznámit věc na policii. Výjimečně pak tím, že je zajištěna policií v rámci pátrání po jejím pobytu. Jestliže se poté dostane opět do moci kuplíře, následky bývají tragické. Organizovaná prostituce, a s ní spojené kuplířství, je prováděna většinou skupinou dobře organizovaných pachatelů, s přesně vymezenými úkoly. (Chmelík 2003 str.65-66)

Obchod s lidmi.

Provozování a organizování prostituce je často součástí organizovaného zločinu, který se podílí na obchodu s lidmi.

Obchodování s lidmi - většinou se jedná o obchodování se ženami - je ve střední a východní Evropě stále rostoucí problém.. Značnou měrou je přímým důsledkem nerovnováhy mezinárodních ekonomických vztahů. Lidé v ekonomicky slabých a politicky nestabilních zemích jsou za cenu zlepšení svých životních možností (jakými je chudoba, nezaměstnanost, nedostatek vzdělání a přístup ke zdrojům), připraveni podstoupit riziko, že padnou do rukou obchodníků s lidmi. Zároveň v průmyslových zemích stoupá trend využívání levných a nezdaněných pracovních sil, stejné jako vykořisťování žen a dětí v prostituci a pornografii. Zejména ženy jsou ve velmi zranitelném postavení (feminizace bídy, diskriminace žen, špatný přístup ke vzdělání a profesním příležitostem v zemi původu). Vliv má také restriktivní migrační politika a tolerování porušování lidských práv, poptávka po levných sexuálních a domácích službách v cílových zemích.

Organizovaný zločin stále hledá a potřebuje pravidelný příjem pracovníků do komerčního sexuálního průmyslu. Levný sex, po kterém je poptávka především v zemích Evropské unie, byl do roku 1989 doménou prostitutek pocházejících především z Ruska, Ukrajiny, Bulharska. V současnosti se zvýšil podíl střeoevropských prostitutek především z České republiky, Polska, Maďarska a Slovenska. Obchod s ženami a nucená prostituce zůstávají „nejvýnosnějším“ artiklem, který se dá srovnat snad jen s obchodem s drogami.

Mezinárodními úmluvami je obchodování se ženami považováno za formu otroctví a vážné porušení lidských práv. Nedostatky sociálního systému a legislativy v jednotlivých zemích umožňují tuto formu porušování lidských

práv.

Obchodníci samozřejmě využívají nerovnosti mezi ženami a muži, ať už v zemích původu nebo v tranzitních zemích, zároveň také využívají toho, že jsou ženy stále vnímány jako sexuální objekty, jako bytosti, které lze využívat, jako levnou nechráněnou pracovní sílu. Zisky obchodníků jsou značné, rizika nízká a ženy lze v podstatě znovu prodat, opakovaně využívat a lze se jich také velice snadno zbavit.

Dívky k prostituci získávány často podvodem, k prvnímu kontaktu jsou využívány inzeráty, příp. zprostředkovatelské agentury slibující ženám zajímavá a dobře placená místa v zahraničí. Někdy je dívkám předem vyplacena záloha s tím, že veškeré náklady na cestu a zprostředkování zaměstnání si uhradí později. Objevují se i falešné seznamovací inzeráty, nabízející sňatek se seriózními muži z Německa, Francie, Kanady a USA. (Diskrétnost a serióznost zamčena!). Dopis a foto pak poslouží jako možný tip k únosu, či agentura „zprostředkuje“ cestu do zahraničí. Další obvyklé způsoby získávání vhodného objektu jsou podobné jako na domácí scéně:

- Dívky jsou (bez předchozího kontaktu) násilně uneseny „neznámými osobami“ a prodány do zahraničí.
- Dívky jsou odkoupeny od českých „pasáků“.
- Dívky jsou po předchozím provozování prostituce v České republice vyvezeny a prodány do zahraničí.
- Dívky jsou vytipovány, kontaktovány a s jejich souhlasem zjednány, aby provozovaly prostituci v zahraničí.

Následuje legální nebo ilegální transport. Vlastní příprava probíhá převážně až mimo území České republiky. Ženám jsou odebrány cestovní doklady a znemožněn volný pohyb. Negativní roli zde hraje neznalost cizího prostředí a často špatná či žádná znalost cizích jazyků. Ženě, které byla předem vyplacena záloha, je sděleno, že si ji musí „odpracovat“ prostitucí. K prostituci jsou ženy zpočátku nuceny násilím. K oblomení vůle se používá alkohol, drogy, a nebo jsou dívky postupně znásilňovány, mláceny, či jinak týrány. (srov. Trávníčková in Cejp 2004 str.121 – 127)

5.3.5. Příčiny

Jak je zřejmé z předchozích informací, jsou příčiny prostituce jako u většiny ostatních sociálně patologických jevů složitým komplexem motivů a podmínek, osobnostních charakteristik i vlivů vnějšího prostředí. Mezi nejčastěji uváděné příčiny patří :

Osobnostní charakteristiky – nízké sebevědomí, emocionální deprivace, nedostatek komunikativních dovedností, sklon k promiskuitě, sexuální deviace.

Vliv rodiny – přímý tlak rodiny k prostituci, nápodoba, domácí násilí, týrání a

sexuální zneužívání, další formy nefunkční rodiny – vedoucí k úniku

Další vlivy prostředí – život v dětském domově (třetinu prostitutek - na silnici E55 tvoří „holky z děcáku“ – Malinová 2005), vrstevnická skupina – doporučení kamarádek

Ekonomické důvody – řešení situace extrémní bídy, touha po snadném zisku a luxusním způsobu života

Postoje společnosti - společenské uvolnění v oblasti sexu - vliv médií, problémy legislativy

Globalizace a migrace – podporují obchod s lidmi a rozšiřování prostituce

Malinová (2005) uvádí tři skupiny motivů: vlastní potřeba, vnější tlak, racionální úvaha. Poslední z nich může mít následující podobu: Sex je práce při které lze tak vydělat dost peněz, může dát pocit svobody a nezávislosti. Vzdělané krásné mladé dívky se někdy ocitají v situaci, kdy provozování prostituce považují za schůdné, dočasné a provizorní řešení. Potřebují nutně peníze, sexuální služby mohou nabízet tam, kde je to výnosné (dojíždění k zákazníkům, navštěvované noční kluby atd.). Do stavu relativní nouze se dívky dostávají např. během studia, kdy jejich vrstevníci s nižším vzděláním již vydělávají, a často ne málo. Někdy si prostitucí chtějí vydělat na studium, nějaký kurz či jinou formu vzdělávání. Společnost akcentuje konzum, život v odříkání se zdá společenským anachronismem. Poskytování sexuálních služeb má oproti jiným formám „brigády“ dvě nesporné výhody - je finančně lukrativní, neboť v krátkém časovém úseku umožňuje získat dostatek peněz, a je flexibilní, tj. dává provozovatelce prostor disponovat vlastními časovými možnostmi. Po skončení studia absolventka hledá zaměstnání, potřebuje někde bydlet, chce už konečně „začít žít“, případně se pokouší vytvořit si hmotné předpoklady pro samostatnou podnikatelskou činnost. Prostituce ji ale doslané do jiného světa - peníze pro ni ztrácejí svou hodnotu, nebo se naopak stanou jedinou hodnotou, která je zajímavá. A díky tomu změna - přinášející nutnost peníze vydělávat pracněji a rozumně s nimi hospodařit - přestává být přitažlivá. Návrat do běžného života bývá obtížný. (srov.Malinová 2005 . str. 253-255)

5.3.6. Prevence

Sociální práce

V sociální práci s prostituujícími se osobami lze vymezit dva základní přístupy: **zmírňování škod** (*harm reduction*) a **resocializaci**.

Zmírňování škod

Nejefektivnější a společností nejvíce žádané jsou postupy zmírňování negativních důsledků prostituce. Zahrnujeme do nich:

- prevenci pohlavně přenosných infekcí;

- prevenci sociálního propadu (mít v pořádku doklady, mít kde bydlet, platit alespoň zdravotní, případně i sociální pojištění);
- prevenci kriminality související s prostitucí
- prevenci, případně i zprostředkování léčby závislostí, jakož i podporu klientů v úsilí se závislosti zbavit (alkohol, drogy, automaty);
- všestrannou pomoc poskytovanou klientkám při vytváření vlastní rodiny, resp.
 - rodinného zázemí pro jejich dítě nebo děti (např.pomáhat překlenout období, než se s dítětem naučí zacházet a vytvoří si k němu trvalý vztah atd.)

Resocializace

Proces odchodu z prostituce a změna životního způsobu je mnohem náročnější. Závisí především na tom, co klientka sama od svého působení ve světě prostituce očekávala a jaké zdroje - v nejširším slova smyslu - má během odchodu z prostituce k dispozici. Existuje řada důvodů, proč ženy a dívky chtějí s prostitucí skončit. Může to být špatné zacházení ze strany pasáka nebo majitele klubu, únava a znechucení, pocit ohrožení i to, že její dítě dospěje do kritického věku, bývá to i nejistota výdělku, závislost na náhodě apod.

Cílem sociální práce je motivovat ke změně a případnou snahu o změnu posilovat. K tomu je třeba vytvářet nabídky a podmínky pro alternativní způsob života. Týkají se především zaměstnání, vzdělávání, bydlení, ochrany před dosavadním prostředím a vztahy.

Mezi formy sociální práce v této oblasti patří terénní sociální práce na ulici i v podnicích, kde se sexuální služby poskytují. Důležitou roli mohou hrát nízkoprahová zařízení, telefonní linky, organizace poskytující ochranu a pomoc obětem obchodu s lidmi.

Legislativa

Prostituce není v České republice trestným činem a není dosud nijak regulována zákonem. Souvisejí s ní následující trestné činy:

§ 204 Kuplířství

(1) Kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 za použití násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné vážné újmy anebo zneužívaje tísně nebo závislosti jiného.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 značný prospěch,

b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny, nebo

e) spáchá-li takový čin na osobě mladší než osmnáct let.

(4) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 na osobě mladší než patnáct let.

§ 205 Ohrožování mravnosti

(1) Kdo uvádí do oběhu, rozšiřuje, činí veřejně přístupnými, vyrábí nebo dováží pornografická díla písemná, nosiče zvuku nebo obrazu, zobrazení nebo jiné předměty ohrožující mravnost, v nichž se projevuje neúcta k člověku a násilí,

nebo která zobrazují sexuální styk s dítětem, se zvířetem nebo jiné sexuálně patologické praktiky, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Kdo pornografická díla písemná, nosiče zvuku nebo obrazu nebo zobrazení

a) nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje osobě mladší osmnácti let, nebo

b) je na místě, které je osobám mladším osmnácti let přístupné, vystavuje nebo jinak zpřístupňuje, bude potrestán odnětím svobody až najeden rok, peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

§ 217 Ohrožování mravní výchovy mládeže

(1) Kdo vydá, byť i z nedbalosti, osobu mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí tím, že

a) umožní jí vést zahálčivý nebo nemravný život, nebo

b) svádí ji k zahálčivému nebo nemravnému životu, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 242 Pohlavní zneužívání

(1) Kdo vykoná soulož s osobou mladší než patnáct let nebo kdo takové osoby jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na osobě svěřené jeho doзору, zneužívaje její závislosti.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 243

Kdo zneužívá závislosti osoby mladší než osmnáct let nebo osoby svěřené jeho doзору, přiměje ji k mimomanželské souloži, nebo kdo takové osoby, zneužívá její závislosti, jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 226 Ohrožování pohlavní nemocí

Kdo jiného vydá, byť z nedbalosti, nebezpečí pohlavní nákazy, bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců.

§ 246 Obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku

(1) Kdo do ciziny nebo z ciziny zláká, najme nebo dopraví jiného v úmyslu, aby ho bylo užito k pohlavnímu styku, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až osm let bude pachatel potrestán

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat značný prospěch,
- c) spáchá-li takový čin na jiném mladším než osmnáct let nebo
- d) spáchá-li takový čin v úmyslu, aby jiného bylo užito k prostituci.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví, smrt nebo jiný zvlášť závažný následek nebo
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat prospěch velkého rozsahu.

Vládní návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2005

(vybrané paragrafy)

§1 Předmět úpravy

(1) Tento zákon stanoví podmínky, za nichž může být nabízena nebo vykonávána prostituce a za nichž mohou být provozována zařízení určená k vykonávání prostituce (dáte jen „zařízení“), a podmínky kontroly jejich dodržování.

(2) Prostitucí je úplatné poskytování služeb směřujících bezprostředně k uspokojování sexuálních potřeb, pokud přitom dochází k přímému fyzickému kontaktu mezi osobou, která tyto služby poskytuje, a osobou, která jich využívá.

§2 Osoby oprávněné k nabízení nebo vykonávání prostituce

- (1) Prostituci může nabízet nebo vykonávat pouze fyzická osoba, které bylo uděleno oprávnění k nabízení nebo vykonávání prostituce (dále jen „oprávnění“), je zdravotně způsobilá k vykonávám prostituce (dále jen „zdravotní způsobilost“) a má platné pohození o platnosti posudku o zdravotní způsobilosti.
- (2) Udělení oprávnění se prokazuje průkazem, který je ve veřejnou listinou.
- (3) Pro účely tohoto zákona se za nabízení prostituce považuje nabízení vlastní prostituce na veřejných prostranstvích nebo v zařízeních.
- (4) Prostituci nelze nabízet nebo vykonávat v pracovněprávním vztahu.

§3 Oprávnění

- (5) K udělení oprávnění je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu má žadatel místo trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky.
- (6) Obecní úřad obce s rozšířenou působností udělí oprávnění žadateli, který
- a) je starší 18 let,
 - b) je státním občanem České republiky nebo státním občanem státu, jehož státní občané mají podle mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu, právo podnikat nebo vykonávat hospodářskou činnost na území České republiky za stejných podmínek jako státní občané České republiky,
 - c) je způsobilý k právním úkonům,
 - d) je trestně zachovalý (§ 4),
 - e) je zdravotně způsobilý (§9),
 - f) je zdravotně pojištěný.
- (7) Oprávnění opravňuje jeho držitele k nabízení nebo vykonávání prostituce na území České republiky.

§11 Práva a povinností držitele oprávnění

Držitel oprávnění je oprávněn vykonávat prostituci pouze

- a) v zařízení,
- b) v prostotách, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k bydlení a které je osoba využívající služeb držitele oprávnění oprávněna užívat, nebo
- c) v nebytových prostorách, které je osoba využívající služeb držitele oprávnění oprávněna užívat

§12

- (27) Nabízení prostituce na veřejných prostranstvích je zakázáno, pokud obec obecně závaznou vyhláškou nestanoví, že držitelé oprávnění mohou nabízet prostituci na veřejných prostranstvích obecně závaznou vyhláškou určených.
- (28) Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit, na kterých veřejných prostranstvích mohou držitelé oprávnění nabízet prostituci v čase obecně

závaznou vyhláškou určeném.

§16 Povinností provozovatele zařízení

(40) Provozovatel zařízení nesmí

- a) označit zařízení způsobem budícím veřejné pohoršení,
- b) umožnit osobám mladším 18 let přístup do zařízení,
- c) umožnit osobě bez platného potvrzení platnosti posudku o zdravotní způsobilosti nabízet nebo vykonávat prostituci v zařízení.

(41) Provozovatel zařízení je povinen vést evidenci průkazů osob vykonávajících prostituci v zařízení. Na žádost příslušných kontrolních orgánů je provozovatel zařízení povinen evidenci zpřístupnit.

x x x

Soulad s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, s výjimkou Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob. (dále jen „Úmluva“)

Úmluva vstoupila v platnost dnem 25. července 1951. Československo k ní přistoupilo 14. března 1958.

Návrh zákona o regulaci prostituce je především v rozporu s články Úmluvy, které zavazují smluvní státy k trestání každého

- kdo využívá prostituce druhé osoby, a to i s jejím souhlasem,
- kdo provozuje, spravuje nebo financuje nevěstinec,
- kdo vědomě pronajímá nebo najímá budovu za účelem vykonávání prostituce,
- kdo připravuje, pokouší se o výše uvedené jednání nebo se ho účastní.

Úmluva dále, v rozporu s návrhem zákona, zavazuje smluvní státy k přijetí všech nutných opatření ke změně či zrušení veškerých platných zákonů atd., podle nichž jsou osoby, které provozují nebo jsou podezřelé z provozování prostituce, nuceny podrobovat se speciální registraci, musí mít speciální průkaz nebo podléhají speciálnímu dozoru nebo ohlašovací povinnosti.

Úmluvu přijalo celkem 77 států. K Úmluvě však nikdy nepřistoupila řada členských států Evropské unie (např. Rakousko, Německo, Nizozemí, Velká Británie, Švédsko, Irsko) ani USA a Kanada, Švýcarsko nebo Austrálie. Mnohé z těchto států mají v současné době přijatu legislativu, která umožňuje prostituci regulovat.

Literatura:

Aardweg, G.J.M.: *Terapie homosexuality*. Hnutí pro život ČR, Praha 2003, 110s.
ISBN 80-239-1403-0

Bassermann, L.: *Nejstarší řemeslo*. Mladá Fronta, Praha 1993. 336s
ISBN 80-204-0363-9

- Bellinger, G.J.: *Sexualita v náboženstvích světa.*, Academia Praha 1998
ISBN 80-200-0642-7
- Cejp, M. a kol.: *Organizovaný zločin v České republice*
IKSP Praha 2004, 177s. ISBN 80-7338-027-7
- Coelho, P.: *Jedenáct minut.* Argo, Praha 2003, 200s
ISBN 80-7203-532-0
- Čech, S., Řezníček, M.: *Zločin kolem nás.* Melantrich, Praha 1997
ISBN
- Fox, M.: *Příchod kosmického Krista.* CDK, Brno 2004, 322s.
ISBN 80-7325-028-4
- Chmelík, J. a kol.: *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita.*,
Portál, Praha 2003, 201s. ISBN 80-7178-739-6
- Lenderová, M.: *Chytila patrola.* Karolinum, Praha 2002, 218s.
ISBN 80-246-0379-9
- Malinová, H.: *Sociální práce se ženami, které poskytují sexuální služby*
In Matoušek, O. a kol.: *Sociální práce v praxi* Portál, Praha 2005
ISBN 80-7367-002-X
- Morris, D.: *Lidský živočich.* Knižní klub Balios, Praha 1997, 224s.
ISBN 80-7176-529-5
- Stehlíková, D., Procházka, I., Hromada, J.: *Homosexualita, společnost a AIDS*
v ČR, SOHO v ČR, Praha 1995, 140s.
- Trávníčková, I. a kol.: *Obchodování se ženami z pohledu České republiky.*
IKSP Praha 2004, 158s. ISBN 80-7338-030-7
- Trestní předpisy UZ č.282.* Sagit Ostrava 2002
- Watson, L.: *Temné síly přírody.* Fontána, Olomouc 1996, 267s.
ISBN 80-901989-2-9
- Weiss, P.: *Sexuální deviace.* Portál, Praha 2002, 352s. ISBN 80-7178-634-9
- Weiss, P.: *Změna sexuálního chování Čechů.* In Vesmír 1/2006, str.29-32